

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön Előfizethető helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés félévnyét 's pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések és előléptetések, haladás. Alkotmányos politikai párt-programm IV. Budapesti napló. Erdélyi országgyűlés. Társulati élet: Nyilatkozat a Meyeri- emlék ügyében; az iparműtári első törési huzás-eredvénye.)

Külföld Amerika, Anglia, Franciaország, Poroszország, Oláhország, Törökország.)
Ertesítő, gabonár.

MAGYARORSZAG és ERDÉLY.

Ócs. s. ap. kir. fős. báró Mednyánszky Gézát Pozsonymegyei tisztl. aljegyzőjét a nagyszombati kerületi táblához tisztl. ünnöké kinevezni legkegy. méltóztatott.

Ambrosz János alsó magyarországi k. főkamrágróf-ági fogalmazó a selmeczi k. kerületi bányászknél megüresült ünnökségre lón érdemesítve.

A. nm. magy. kir. udv. kamara a keblebeli kamr. számvevő hivatalnál megüresült sorjegyzőségre Vermes János járulnokot érdemesíté, járulnokká pedig Krandl Lipót fizetést len számvevőhivatali gyakornokot léptette; továbbá a visegrádi megüresült kamrai kasznárságra Berzeviczy Flórián turjarmetói kamr. ispánt alkalmazá; végre Urosovics Szilárd zimonyi áruvizsgálót saját kérelmére hasonló tisztműködésben a temesvári k. barminczadhoz helyezte által.

Magyarország felsőbb megyéinek ügyefogyottai javára még mindig folyamatban levő magánsegély sommája örögbítéshez legújabbban járultak pengőben: Wodjaner Móríz 500 ftal; Biedermann M. L. és társai 500 ft; Goldstein I. L. 300 ft; id Biedermann József 200 ft; Figdor J. és fia 300 ft; Hoffmann és fia 100 ft; Todesco Hermán fia 700 ftal, és így ezen 2600 pengőnyi összeget a lapunk minapi számában kimutatott 17,147 ft-hoz és 102 db aranyhoz esatolván, a magánsegélyi sommák mostanig összesen tesznek 19,747 pengő forintot és 102 aranyat.

A helyföldi gyarmatosítás ügyében gr. Pálffy Móríz által kitűzött pályakérdésnek előmozdításához a bp szerkesztőség útján B. Dercsenyi János ur Bécsből tiz aranyat járult.

Folyó évi május tsőjén hunyt el huzamos sorvadás után tüdővészben orvost. t. Sípós Kár. szabados Kecskemét város tszteletheli főorvosa, életének csak 38dik évében. — Benne ezen város és vidéke egy alapos tudomány, nagy tapasztalás, emberszerető, fáradhatlan szorgalmu és nagy sikerű működésével közkevdességet érdemelt orvosának 's a vigasztalhatlan édes anya, mint egyetlen fiában mindennek elvesztét keservesen fájlatja. Aلدs pora!

Ócs. k. fősége Károly Lajos főhg eltemetése körüli szertartásokról röviden ezeket közöljük: Hétfőn máj. 3kán esti 8 óraker a holttest átvitetett az udvari vártemplomba. Kedden máj. 4kén reggeli 8 óraker a test diszalkotványon volt kiteve, délután 3 óraker a sziv az ágostoniakhoz vitetett 's délután 5 óraker ünnepélyesen eltemettetett a kapuczinusoknál 's belrészei szent István templomába tettek át. Ugyanazon nap dél. 5 ór. a titkos tanácsosok, kamrárok és udvarnokok ünnepélyes temetésre udvari gyászban jelentek meg a kapuczinusok udvari templomában. Szerdán, máj. 5kén dél. 5 óraker. vigiliák 's más nap délelelőtti 11 óraker. gyászmise az udv. templomban, hol az udvar személyzetesül gyászöltözetben jelent meg. Pénteken, máj. 7ken, katonai gyászmise. — Az udvari gyász, legfelsőbb rendelnél fogva, máj. 4kétől 6 hétig következő változtatással fog hordatni: első 4 hét alatt, azaz máj. 4kétől 31ig bezárólag mély gyász zománczozott kard- és esatokkal; az utolsó két hét alatt, azaz jun. 1—14ig bezárólag színes kard- és esatokkal, a katonaság pedig mindkét esetben karfályokkal és zománczozott karddal.

Erdélyi hazánklait, az Allg. Zeit. kolozsvári levelezője szerint, országgyűlésen kívül a vasutak is foglalkodtatják, miket vagy a kecemét-szeged-temesvári vagy az aradi vállalkozóktól várnak a szerint, miként a magyar középonti vaspálya-igazgatóság vagy egyik v. másik vonal mint mellékpálya mellett nyilatkozandó vala. Pozsonyban tartott april. 25diki gyűlésében. Magántudósítások szerint egy német társulat Brailától a Duna mellett Bukaresten át Brassóig vasutat szándékozik építtetni 's előleges tudakozásokat tétet. — Ha Brailától vagy még inkább Galactól Brassón, Temesváron, Pesten, Bécsen, Hamburgon keresztül vaspálya-diagonális huzatnék Európán át, ez szerfölött nagy fontosságú leendne 's képes, kelet és nyugat legvégső pontjait gyors és szabályszerű kereskedési összeköttetésbe hozni. Az idő 's európai vállalkozási szellem majd e fölött is határozand.

Általános politikai párt-programm IV.

Alkotmányos téren a pártoknak kell a kormányal közremunkálni. Míg a kormány és pártok egymás mellett vagy ellen szabadon működnek, addig a haladás lehetsé-

ges és az mindig organicus is; ellenben csak egyik fél működéséből tiszta és organicus haladás nem szormazhatik. Nem szükséges hogy a kormány és pártok egyenlő eszközökkel törekedjenek a célra; de igen az, hogy egy célra törekedjenek. Nem szükséges, hogy egyik vagy másik győzelmeskedjék; de igen az, hogy a jó ügynek a győzelem biztosítottassék. Így a kormány és párt-küzdelmekből állhat előhaladás, midőn is az, a különböző erők közt középídomos uton megy el; de midőn egyik vagy másik elem paralyáltatik, az eredmény mindig hanyatlás. A kormány maga is csak egyes tényező a népboldogításra, de magában jólétét 's boldogságát előmozdítani nem képes. A magán segíteni nem tud, vagy nem akaró népet maga az isten sem boldogíthatja. —

Már minden ezen pártműködésekben az illó irányt megadó eszme a szabadelvűség, 's ez volna kétségtelenül a legalkalmas pártnevezet, és legkevésbé sem ok arról azért mondani le, mivel azzal annyian 's annyiszor visszaéltek; mert ez okból le kellene mondanunk minden legszen- tebb dolgok nevezetéről is. Csak hogy a szabadelvűség inkább csak az elvekre vonatkozik 's így minden politikai működésnek főirányzatát fejezvé ki, egy különzetes párt működési körének jellemzésére igen általános, annyival is inkább, mivel szabadelvű lehet és kell hogy legyen, mind a kormány, mind a párt, még pedig mind az ellenzék, mind a kormánypárt 's e fölött vetélkedni 's ebben egymást fö- lülmelni legnemesb hivatása mindenkinek. — Annak pedig megítélése: vajjon melyik az adott pártok közül valóban szabadelvű, vagy melyik inkább az mint a másik, az a történet világitó hatalma alá tartozik. —

Szükséges tehát más jellemzőbb nevezetet fogadni el. Mivel pedig e nevezetnek a dolgok fejlődésére nem kevés befolyást tulajdonít, szükségesnek vélem annak megválasztásában a tárgy fontosságához képest figyelemzetésül még következőkre terjeszkedni ki.

A többi közt említett kormánypárt épen nem lehet valamely általánosabb működést kifejező pártnevezet. Mert ez nem valami állandó elven, hanem csak azon felté- telen alapszik, egyfelől, hogy a kormány szüntelen megátaladításoknak szokott kitétetni, — tehát mindig szükséges annak védelmére lenni; de mivel védelmezni csak az igazságos ügyet szabad, innen másik feltétel az: hogy a kormány mindig az igazság és törvényesség ösvényén szokott működni; mert ellenkező esetben köteles mindenki az alkotmány védelmére minden loyális eszközzel járulni. — Ezen feltételek közül már az első is ingtag, de teljesen a- laptalanná válik a második feltétel meg nem állhatása által. Különben is minden, ki illy különzetes ügy zászlója alá vonul, ha csak a közjót pártérdeknek feláldozni nem akarja, többször leend kénytelen az illyeket odahagyni; az pedig mindig hitele 's népszerűsége csökkenésével 's arra nézt, ki tán illyesmivel nem sokat gondol, csak pártolója bizodal- mának rovására, történhetik. Azonkívül a kormánypárt emberei közönségesen magokat a kormánnyal azonosítják 's pártolásukat a kormány általi pártolástól feltételezik; nem esuda, hogy az illyek azután önhaszonlesérről vádoltat- nak; mert miután a nemzetnek a kormány saját érdekeinél magasb érdekei is vannak, igen természetes, hogy azt mindenben általános önhaszonlesésbűne nélkül nem védel- mezhetik. Általános mondám: mert különben a kormányt minden törvényes tetteiben pártolni, annak honboldogító céljait elősegíteni, sőt annak tekintélyét, még netalán el- követett sérelmi esetben is, nem csökkenteni a haza és nemzet minden valóban szabadelvű polgárának legszentebb törekvése. Valamint pedig a kormány szilárdítása 's tekin- télye fentartása az állomány céljaira soha nem nélkülöz- hető feltétel; szintugy annak határin túl terjesztése a való- di polgárisodásra, sőt magára még a korm. nézve is rossz és veszélyes. — Jól organisált alkotmányos statusban soha sincs a kormánynak kívülről rá erőtetett rehabilitációra szüksége; mert annak magára hagyatva is kell bírnia min- den törvényes eszközzel maga jog- és kötelesség-körének védelmére 's megtartására.

Újabb korban a mindent felforgatással fenyegető rázkodtatások után, minden nemzet mintegy ösztönszerű- leg állandóságra vágyik 's mindenik ohajtja a változatosság annyira keserűvé vált élvezeteit kipihenni. Illy épen nem normalis helyzetben, számtalan a conservatismus rendse- rével véli biztosíthatni a jelen az eltávolítani ohajtott ráz- kodtatások ellen 's azzal a jövőnek jobb alapot szerez- ni. Ez tehát most a varázs-zászló, mely alá annyian mint

egy elbűvölve tolakodnak, „ez a nap és század nagy mun- kája,“ de ha ezt el nem maradható következtvényeiben vizs- gáljuk, ez egyszersmind azon rendszer, mellynek győzel- mével a státusélet minden munkálatja a valódi polgári- sodásra nézve nem egyéb mint hanyatlás és visszahulye- dés. Ennek egyoldalúsága sokkal világosabb ugyan, hogy sem akárki figyelmét kikerülné, de igen csábító benne azon tulajdonság, miszerint a pártok rendeltetésének egy részét implicite semmi eddig divatozott pártnevezet jobban kife- jezni nem képes. A conservativ ugyanis őriz és őrködik 's hol szükség harcra is két letéteménye minden megtáma- dóji ellen. Azon magát conservativnek nevező párt, melly ezen hivatásának megfelelni 's a státusquot minden, akár felülről akár alulról tett megtámadások ellen védeni elmé- lözi, a conservativ nevet vagy méltatlanul bitorolja, vagy az alá más rejtett célokból vonult. Egyébiránt fenebbiekből világos az, hogy a conservatismus a teendők csak egy 's olykor igen kis részét teszi 's ugyanazért a státusélet min- den helyzetére 's ennél fogva minden teendőre irányadólag kiterjedő pártnevezetnek épen nem alkalmas, sőt egyolda- lúsága által könnyen veszélyes helyzeteket is idézhet elő; minők annyival könnyebben állhatnak elő, mennyivel kön- nyebb a conservatismus eszméje által valamint egyfelől ön- csalódásba esni, ugy másfelől azzal mások elcsábítására visszaélni. Illy eszmék megítélésében igen nagy gyakor- lati haszonnal bír az eszmének Széchenyi I. gróf utmutatá- sa szerint teendő bölcsészeti megfontolása, ki is azt mon- ja: „Valamely eszmének megítélésére, vajjon t. i. van é ben- ne fallacia vagy nincs, nem létezik biztosabb mód, mint an- nak általános alkalmazását feltenni; mert ha általános al- kalmazása nem vezet abszurdumba, akkor fallaciától is ment 'stb.“ Ezek szerint a conservatismus általános tétellel ala- kítva így hangzanék: „Törekedjete az ország minden tör- vényt és institutiót, a kasztviszonyokat 's a nép jelen osz- tályzatát, szóval az állomány jelen helyzetét vagyis a sta- tusquot maga egész kiterjedésében hiven és sértetlenül fentartani 's állandósítani.“ Már ebben valóságos képtelen- ségbe süllyesztő fallacia van; mert ha mindenkor, minde- nütt 's mindenben a fenálló fogna fentartatni, ugy minden a tér és idő igényleteihez mért haladás lehetetlenné válnék. Mi az oka e szerint, hogy Széchenyi István gr. kiről olly méltán teljes meggyőződésé vált azon hir, hogy jóllehet, mint a józan mérséklet, politikai eszélyesség 's olly kitűnő combinatio nagy férfira minden jót sőt mindent, mi nem kön- nyen betölthető hézagot hagyhatna maga után, mindent, mit igazság és méltányosság ónak, mindent egyszóval, mit a zordon szükséglet megtartatni parancsol, megtartani kész 's mégis „általános“ conservativ lenni nem tud 's nem akar? Mi lehetne egyéb, mint az, mivel látja, hogy a con- servativ eszme „általános alkalmazása abszurdumba vezet.“ Ezen egyszerű nézet, a fenebbiek mellőztével is, teljesen elégséges mindenkit meggyőzni arról: hogy a conserva- tismus minden a politikai élet körébe tartozó működésre kiterjedő általános vezéreszmének elégtelen 's ezt hosz- szasabban vitatni annál inkább szükségtelen, mivel ezen rendszer apostolainak saját vallomásuk szerint is, e neve- zethez magok is csak szükségből ragaszkodnak. Mondják ugyan azt is, hogy conservatismus nevezet alatt nem egyéb értetik, mint a jó intézetek hű megőrzése 's a roskadazónak erősítése, hogy „conservare est reformare.“ Ennek meg- ezáfolására elég annyit mondani, hogyha ez sokszor lehet is igaz, de nem mindig az.

Van az említettekben kívül számos pártnevezet, mint royalismus, ultraismus, ultraroyalismus, illiberalismus, servilismus, obscurantismus, imperfectibilismus, reformer, reactionaire, doctrinaire 'stb. 'stb. többnyire gunyvevek 's ugyanazért megnevezetetésöknél több bírálatot nem kíván- nak. Ezek között a mennyivel simább annyival veszélyesb a „justemilieu“ melly az a politikában, mi bölcsészeten az ecelecticismus, esakhogy ennél annyival rosszabb, men- nyivel rosszabb a téteményi hiba a véleményi hibánál. Rotteck a justemilieu-t igen jól jellemzi mondván, hogy az közép a jó és rossz között, miszerint határozott irány nélkül különböző irányok között ingadoz. Illyen továbbá a „halad- ás“ név; melly mellett minden hozzá esatolt epitheton csupa üres hang, mert például a nem „fontolva“ 's így „vágatva“ haladás, politikában épen nem haladás, hanem hanyatlás. Egyébiránt pedig mi a haladás? Olly tropus, mellyből min- denki azt csinálhat a mit akar, mivel ennek semmi megha- tározott értelme nincsen. Így lett nálunk a fontolva haladó pártból: fentartó; mintha az eddigi fontolva haladás által

nemzetünket a polgárisodás oly magas fokára emelték volna, hogy most már megállapodva egyedül a fenálló el- deletére adhatnák magokat s a polgárisodás terén tett nagy hódítványok után semmi más teendőjük nem volna, mint Árpád ősatyánk nagyszerű utmutatása szerint facere magnum áldomás! A ki most fentartó, abból könnyen lehet maradót, tespedő, sőt hanyatló és hanyatlasztó vagy akármi más, és pedig minden következetlenség nélkül.

Fordulhatnak ugyan elő körülmények, a melyekben némi egyes hijányt pótolni törekvő pártok, vagyis inkább párttörödékek igen üdvösen működhetnek, így a fenálló- nak esélytelen megtámadói ellen a conservatismus, a tespedés ellen a mindent működésre korbácsoló radicalismus, az alkotmányos szabadságot elnyeléssel fenyegető kormány tettei ellen a csupa ellenzék stb. stb igen hasznos szolgálásokat tehetnek; de ezek közül egyiknek sem levén meg maga magában korlátja, az általános politika szem elől vesztésével, kivülről állított korlátok nélkül könnyen veszélyes állapotokat idézhet elő. Ugyanezért, az ily kisebb körü eszme vezérléte alá sereglő pártok mindig úgy kellene magát tekinteni, mint az általános vagy politikai párt osztályosait s a különzetes téren is mindig az általános főpárt eszméirányzata szerint kellene működnie.

A kormányzattal feladata az alkotmányosság mezején nem egyéb mint egyfelől a kormány minden tetteit őrszemekkel kísérni s felügyelni, hogy az hatalmát az alkotmányos törvények által kitűzött határokon túl ne terjeszse; s alkotmányos kötelességei pontos teljesítését szorgalmazni: másfelől a kormány joga s kötelessége levén: a törvényhozásban egység s összhangzás eszközlése, a közigazgatási ügyek hű és lelkiismeretes kezelése és kezeltetése, a törvényeknek nem a holt betű, hanem azok szelleme szerinti végrehajtása, szóval az alkotmány hű őrzése, fenntartása és szilárdítása s így a polgárzatnak magas rendeltetésére vezetése; már mindezekben a maga hivatását megértő párt, mindenkor kész leszen maga népboldogító hivatását szentül teljesítő kormányának, gyáva önzés és pártolatási feltételek nélkül segítkezeket nyújtani. A szabadelvű néppolitika tehát e kettős jog és kötelesség helyes egybevetéséből származik. Soha sem ismételhetni eléggé, hogy azon párt, mely ezen teendők csak egyikét akarja fel, mindig egyoldalú s működéseinek határait soha magában feltalálni nem képes, a honnan terveiben mindig kulokek s így leggyakrabban a kormány és más pártok visszahatása által föltételezetté válik, saját magas irány nélkül mindig tulságokba tévedez. Az ily pártok a helyett, hogy valamely hatalmat illő korlátok közé vezetnének, azzal mindig eltelhalálra küldenek és azt teljesen eltolni, megsemmíteni törek- kesznek. Így származnak s élénkülnek a pártküzdelmek, midőn is végre az ily küzdelemben a legigazságosabb párt- nak is csak a küzdelemből származott tulságoskodások leszámításával van és lehet igaza. Erősebb szétvonás után, az ellenszegülés megszűntével, közönségesen egyik küzdő fél sem képes lábán megállani.

Egybe kell tehát kötni a józan szabadelműség minden működéseit, ugymint az örködést és közremunkálást. Ugyanis szabadelvű pártok nem elég csupán örködni, hanem kötelessége mindenben irányt adva működni, világosan kitűzni a mit és miképen s hiven és mystificatio nélkül tolmácsolni az idő, nép s minden más körülmény követeléseit. Ezek szerint az általános, minden idő- és térre kiterjedő, az illő korlátokat magában hordozó s a néppolitika hivatását egyetemleg kifejező párt nevezet, igénytelen véleményem szerint: örködve tényezés.

(Folyt. köv.) Kovács Károly.

BUDAPESTI NAPLÓ.

(Vedd fel nyoszolyádát és feküdjél rá!) „Rakd le nyoszolyádát és feküdjél rá!” Bizony ilyen szép szavakkal kínált meg bennünket ez előtt tíz nappal az ur anygala, kinek neve a bádó n's kicsinyben mult, hogy most a más világról nem írjuk a Budapesti naplót. Tartottunk tőle, hogy bizony csak elküldenek bennünket a Honderűnek elő- lizeteket gyűjteni a hald b a. De hála az égnek, ez nem történt velünk! Ismét van szerencsénk fejjelellani az ég felé, mint más Istenemberének és szíhatni az áldott poros levegőt, mint bárkinek, a ki azzal él. . . . Ez az egész gyász történet; e gyébiránt (elismérjük) mindössze sem birannyi fontossággal a tisztelt olvasó közönség előtt, mint Victoria királynő lebetegülése, de ránk nézve, mondhatjuk: hogy csak nem olyan fontos és érdekes. Egyébiránt sehogy sem állítjuk, mintha ez idő alatt épen semmit sem tapasztaltunk volna, sőt inkább készek vagyunk ez idő alatt tett gyász- szos contemplatioink eredményit ezen a késő utókor számára szépen és sorjában följegyezni, u. m. 1) A hidegtelelés épen nem tartozik azon mulatságok közé, melyek az embert különösen amúsiroznak 2) Ha az ember beteg akar lenni, ám lássa, hogy nőiápolásra találjon. Egyetlen női hang több vigasztalást ad, mint egy egész litánia, mit öbögató férfiak biztatásul üszszekáromkodnak. Az a megnyugtató gyöngéd kéz a forró homlokra enyhítőbb a pajtásvilág valamennyi tenyereinél, mik csak orvosságot kidönteni s esését eltörni valók. Tehát a ki beteg akar lenni, házassodjék meg. Nőt szer- rezzen a ki beteg akar lenni, ha csak akkorát is, mekkora a kalapja alatt elfér (különben, ne félj, ha szereztél, úgy is ka-

lapod alá jut) magányos embernek nem való a betegség. 3) Ha jámbor lélek egészséges korában kénytelen volt ajtáját éjjel nappal zárva tartani, ha azt akarta: hogy szives látoga- tói miatt dolgaiban előre haladhasson; bátran kinyithatja, mi- kor betegen fekszik, nem fogja azt rá nyitni senki. Egy két vállalkozóbb pillant be nagy néha, két napban egyszer hoz- zá, az is csak orrát üti be, nehogy ha egész fejével belát, rögtön fülön hagyja a typhus, és nyargaljon vele oda, hol többé sem hitelező, sem macaroni nem terem s ha kérdezed őket: miért nem látogattak? azt felelik rá: hogy falun vélték lenni. 4) Ha az ember hét nap egymás után semmit sem eszik, (a mi mindössze sem sok) a nyolczadik napigen éhes fog lenni. 5) Ha az ember tíz nap semmit sem csinál, a tíz- zenededik nap ugyancsak vakarhatja fejét a nyakára gyűlt dolgoknak miatta, miként vakarhatnók mi is magunkét, ha még egy harmadik kezünk volna, mely e műtételre rá érne. Ime ilyen sok szép tapasztaláshoz juthat az ember tíz napi typhusos gyakorlat alatt s mind ezt saját költségén és tulaj- don bősére, ut figura docet. . . .

Alig emeljük ki azonban fejünket a halál árnyékaiból, még alig szoktattuk lábainkat a megáldhatósághoz, már is el- lenünk dorong-salvéji üdvözölnek bennünket. Derék urak e- zek! Alig vették észre, hogy a veszélyes betegség kövte tar- ja kezeinket, hogy magunkat védni nem vagyunk képesek, bezegiparkodtak fölnék kerülni. Pesti hírlap col- legánk, és a Pester Zeitung, és a Nemzeti és a Honde rü. mind seregestül reánk támadtak, mint jöttek czáfolatok és gunyvágások és csipések és harapások minden oldalról. Szép loyaltitasez; de mi nem szoktunk pa- rdon t kéri soha, s hála a Teremtőnek! hamarabb erő- hez jutottunk, mind azt megtámadóink remélték s ezen- nel van szerencsénk szavaikra felelni. Hogy Kisfaludy gőzös a nád közé nem veretett, azt hosszaszan czáfolgatni fölösleges dolog a tisztelt collegáknak, miután mi magunk voltunk legelsőik, kik e magány-tudósításból kelt hirt hiteles tudósítás vétele után módosítani siettünk. A Pester Z. azt mondja: hogy a Saly a l v a t o r g y o g y s z e r t á r b a n m i t s e m t u d n a k a m a h a m u a l k a t r é s z ű k é n y é r v i z s g á l a t á r ó l, s z é p t o l e m i k o r m i a „gondviseléshez“ ezimzett gyógyszerzárról beszé- lünk, ó a „Salvator“ gyógyszerzárral akar bennünket capaci- tálni, nem esuda, mert más malomban örül. P. . . . hírlapi col- legánk meglehetősen tudta, hogy egy hét óta a naplót nem írjuk, s még is nekünk kerekedik Ach Zsigmond ur miatt, mintha nem is sejténé, hogy ez mind a mi bőrünkre megy. Legvégül még az örkös z e m is kitölti rajtunk boszuját (bisvideor mori) citál egész cikkeket naplónkból gnyesztésével. A szerkesztőség ugyan alá teszi jegy- zelben: hogy e cikkeket nem írjuk, de azért az örkös- szem még is minket insultál. Tudtára kell adnom minden e- setre a H. tisztelt szerkesztőségnek, mikép V. G. ur e naplót nem mint helyet sünk, hanem mint irántunk személyes szívességgel viseltett jobb ismerőnk írta, mig minéki köz- szónettel tartozunk, addig nekünk fel-lóssággal nem tartoz- zik s miután a tisztelt szerkesztő e privát állapot jól is- mérte, tőle oly szép lovagiassági jellemvonás ennek megtá- madónak ellenében fölfedezése, a mely lovagiatlan orjellem megtámadónak ez oldalról insultatioja, ki egyébiránt e- tettével is csak kiegészíti characterét. — Egyébiránt helyettünk működött barátunk néhány kitételeit az igazság érdekében módosítani kénytelenítettünk. Így nevezetesen a kérdéses pá h o l y i z a j g o k a t n e m u t a s í t j u k s e m R á k o s r a, s e m m á s h o v a, h a n e m s z é p e n k é r j ű k: h o g y a k ö z ö n s é g e s s a j á t m a g u k i r á n t i t i s z t e l e t b ű l v i s e l j é k m a g u k a t i l l e d e l m e s e n. — I d a l i k i s a s z z o n y f o g a i e l l e n s e m m i k i f o g á s u n k S z é p e k. — Ach Zsigmond ur irányában V. G. barátunk nem tudta magát tájékozni. Nagy baja neki, hogy n e m t u d v i e z n é l k ű l s z o l a n i. E z a t á r g y i g e n k o m o l y. Ach urat ajánlani kellett volna az illetők figyelmébe, mire egyébiránt már most szükség nincsen, miután a tisztelt ur kecskeméti oktatói hivatalra e demessített. Még néhány viczet említi az örkös szem V. G. barátunknak, mik rá nézve tö- kéletesen u j k a p u, h a d d h á m u l j a ö k e t, h a k e d v e t a r t j a. Egyébiránt a „keletilevelet“ az E l e t k e p m y s t i f i c a t i ó n a k n y i l a t k o z t a t j a, m i t k ö z ö n s é g ű n k k e l t u d a t n i m i s k ö t e l e s s é g ű n k e k i s m e r j ű k.

A napokban egy fiatal jogász magát borzasztóan meg- gyilkolta. Beteg volt. A járvány hagymáz győrtötte s midőn egy izben paroxizmusát érzé közelgteni, lázrohamban kést ragadt s vele gyomrát és torkát felhasogatva, két óra múlva meghalt.

Tegnapelőtt pedig egy vándor sláv atyánk fia fult a vízbe tömördek népesoport szemé látára. A haldogtalannak igen sietős dolgai lehettek Budán, mert midőn reggeli hídnyitás végeztével át akarnarohanni Budára, a már már helyére ért hídszakasz fölőnyi nyiladékat merész salto mortáléval volt átszökendő; — azonban a szükre foltozott salavári tönkre tette az evolútiót s a szerencsétlen ugrász a vízbe esett, mely is őt rögtön elsodorta.

Pusztul városunk, a falusi levegő mindenkit elesal- falaink közül. A ki itt marad, annak vagy igen sok dolga, vagy igen sok adóssága van, melyek őt nem eresztik. Még a jö- vő havi vásár majl ont egy kis élénkséget utczánkba, azon- tul pedig hasonlítani fognak azok akármelyik török város ut- czáihoz, hol az emberek ollyan okosak; hogy az aszszonyo- kat kalitkába zárják, a férfiak számára pedig lakatot tesznek.

Mult heten utazott el K u t h y Lajos s üléji látogatás-ára, egyszerű mind regényét befejezendő. Még e hét- n elhagy bennünket P e t ö f i s. T o m p a m á r t e g n a p e l e m t.

Az E l e t k e p e k j ö v ő f é l é v b e n m é g f é n y e s e t h a l a k b a n s e r ö h e s b é l t a r t a l o m m a l l e n e d n e k f o l y t a t v a, m i n t e m o s t a n i b a n. E n n y i t e l ő l e g.

Deák Ferencz is Pestre rándult. ☉

A Hétlap 142dk számának fővárosi hírnökében szóval szóra ez áll: „A Szentimrey Izidor-féle cikkeket a Pesti Hírlap azért nem közölte, mert, ugymond, nem élünk után nyomott cikkekből s mert minem látunk azon cikkekből oly sokat, mint némelyek.“ Egyébiránt . . . (kipótólván a P. Hírlap mentális reserva-

táját) a P. Hírlap látható és láthatatlan szerkesztősége azért nem látott azon cikkekből oly sokat, mint más, és azért tanu- sitott s tanusit nagy elődje, a magyarjournalistika tere- mője irán! oly kevés figyelmet, mert érzí amannak nagysága mellett a maga parányiságát és hatástalanságát, mert tudja, hogy a mostani P. Hírlap a régi P. Hírlap mellett úgy tűnik fel, mint vakandturás a Clumborasso mellett, és azért il- domosan kerüli, hogy elődje neve lapjaiban elő ne forduljon, s a közönséget ne emlékeztesse: mi volt hajdan a P. Hírlap, és mi most. Mi az utányomott cikkekből élést illeti: ugyne- vezetett eredeti cikkeivel ne nagyon hanykolódjék a P. Hír- lap, mert oly élettelen, gyakorlatiatlan, és oly a németnél is németebb theoretische Vorlesungokkal mindent kivihet, csak centralisáló átorczásságot nem fedezheti s csak a hazának nem használható. Adtuk commentár nélkül, mert értelmes.

Mondják: a mult kedden O-hello opera adatásakor szim- házunknál a légszes kezelés körül szerencsétlenség akart történni s a közönség némely része még is piszegett.

ERDELYI ORSZÁGGYÜLÉS.

Lik országos ülés aprilis 27dikén. (Tárgy: a földesuri fenytő hatalomról szóló XI. törvényjavaslat.)

Elnök: Jelenli, miként Medgyesszék egyik követé Hammer József követségéről lemondván, helyébe Birling Jánost választották. Jelen tanácskozás tárgya a XI. t. cz. a földesuri fenytő hatalomról. Méltóztassanak hozzá szólnani.

Hunyadm. e. k. Vannak a társasági életben helyzetek, melyek természetöknél fogva mellőzhetlen következménye- ket vonnak maguk után. Ilyen a robot-rendszer is, mely földesur és urbéres közti viszonyokon alapulván, mellőzhet- lenül vonja maga után a földesur fenytő hatalmát. Ezen fenytő hatalmat a r. bizottság bizonyos korlátok közé kíván- ja szorítani, felállítván az eseteket, melyekben a földesur gyakorolhatja s a büntetés fajtait, melyeken túl a földes- urnak nem szabad. Az urbéri vétségek büntetéseinek három fajtát határozta meg. Először pénzbeli büntetést és az elvesztett napszám kárpótlását, másodsor börtönzést, harmadsor közmunkára való kiküldést javasol. Mi az elsőt illeti, szóló azt, hogy valaki elmulasztott napszámaért egy huszast fizessen, és a napszámot is kipótolja, oly forma el- járásnak nézi, mely tévura vezethet; e helyett határozot- tabbat kívánna t. i. az urbéres elmulasztott napszámaért fi- zessen egy frtot. Így van a magyarországi urbéresben is, s jó oldalai: miszerint az urbérest kötelessége teljesítésére inkább figyelmezteti, hanyagságát zabolazza és a földesur- at azon helyzetbe teszi, hogy visszasaélnie ne lehessen. A- zonban szóló az urbéresnek szabadságában kívánja hagyni, hogy ezen büntetést két napszámmal megválthassa, ha ma- gára nézve könnyebbnek véli. Ezen büntetést kívánja szóló minden más esetben is alkalmaztatni. Ennélfogva a börtön- zést, valamint a közmunkára való küldést nem pártolhatja.

Ezen általános nézetekből indulva, miután szóló jelen törvényjavaslatra nézve a r. bizottság főeszméivel tu- lajdonképen megegyezik, csak a részletekben és alkalma- zásban tér el. javaslatát következő szerkezet alakban ter- zeszti elő: 1) §. ez évi 4ik törv. cikkben az uri szolgálatok tétel-ideje alatt s módjára nézve hozott intézkedések tel- jesítésében hanyagul és károsan eljáró, vagy épen megté- telétől vonakodó urbéres, a földesur által tisztí közbejöv- tel nélkül is megfenyíthetetik; még pedig ha bevehető ok nélkül a szolgálatra kinem állana, minden ily gyalog nap- számaért egy forintot vehet, mit az urbéresnek hason értékű két napszámmal megválthatni szabadságában álland, az igás napszámaért két annyi számittatván. Azon esetben pedig, midőn nem a törvényszabta időre, hanem későbbben állott ki szolgálattelre az urbéres, az illetén elmulasztott munka idejét másnap kipótoltathatja a földesur. 2) §. az uri szol- gálattelre maga idejében kiállott, de azt károsan folytató s e miatt az uri munka helyéről elküldett urbéres azon napszámaért hasonló büntetés alá vonható, e felett pedig a szolgálat közben okozott kárt is a helybeli v. szomszédalu- si hitések megbeesülése nyomán 6 ft. megtérítheteti, esa- ládja által okozott kárért mindig az urbéres gazda levén kö- telek (viszontkövetelés fenmaradása mellett) eleget tenni. 3) §. ezen rögtön teljesítésbe vehető büntetést a földesur vagy személyese teljes kihallgatás után s legalább két ki- fogás alá nem jöhető tanu jelenlétében, millenyek a falusi hitések is lehetnek, szabhatja csak az urbéresre. 4) §. Ha az urbéres vagy hozzátartozója a földesurat, haszonbérőjét vagy gazdasági szolgáit bántalommal illetné, s megtámad- ná, munka között engedetlen lenne, vagy rendetlenkedné, a földesur vagy az uri fenytő hatalom-gyakorlásra meg- biz. személyese ötöt rögtön letartóztathatja, s vasra verethe- ti és érdem szerinti megfenytés végett tisztí köze küldheti, sőt ha ily alkalommal a helybeli hatóság segedelmeire is szükség lenne, ez azt kiszolgáltatni felelet terhe alatt köte- les. 5) §. A földesuri fenytő hatalommal élni nem kívánó földesur a hatalmat gazdatisztjére, haszonbérőjére vagy bárkire is átruházhatja, csak hogy ezen átruházást az illető hatóságnak nyitványítani köteles; önként következn, hogy ha e hatalommal visszaélés által kár okoztatnék, ennek megtérítésére v. a kihágásért alább megállapítandó bü- ntetés hordozására az illeténkép személyesített elégtelen

volna, azt a kielégítés teljes mértékig a helyettesítő földesur hordozandja. **6) §.** Az urbéreseknek nem urbérből folyó más viszonyai ezután is rendes tiszték és törvényszékek útján fognak igazíthatni. Szóló ajánlja javaslatát a kk. és rr. nek figyelmébe.

Udvarhelyszék e. k. Azon főkérdést illetőleg, kinek legyen joga büntetni, küldőji azon véleményben vannak, hogy senki maga ügyében ítélő hatalommal nem bírhat és nem büntethet. Küldőji tehát a földesurnak semmi esetben ítélő hatalmat adni nem kívánnak. Azt ok is szemügyre vevén, hogy a most fenálló viszonyok közt némely vétéségek gyors eljárását tesznek szükségessé, millyenek a munkára ki nem állás v. káros munkatétel esetei, erre nézve azt kívánják, hogy ítéletet a falusi bíró hozzon harmad magával és vegye teljesítésbe. Ugy véli szóló, ez sokkal gyorsabban történik mint szolgabíró útján, mert némely eljárásban egy szolgabíró keze alatt 19 s több falu is van, azonban kevés fizetése lévén, ezen ítélőhözánál valamit lassabbat képzelné sem lehet. A vétéséget elkövetők mindig igen későn egészen czéliránytalanul lesznek megbüntetve. Mi a t. cikkbe foglalt büntetésfajákat illeti, a r. biz. munkát és Hunyadm. indítványa közt nem lát sok különbséget, csakugyan van benne valami, mit szóló helyesnek nem tart. Szerinte a büntetésnek czélja teljességgel nem az, hogy a paraszt elmulasztott napszámát megfizesse, mert könnyen megeshetik, hogy más uton könnyen megszerzi a pénzt, mit a földesurnak a szolgálat-mulasztásért fizetni köteles; hanem czéljátulajdonképp a büntetésnek az, hogy az urbéres elmulasztott szolgálata letételén kívül hibájáért is külön lakoljon. A r. bizottság javaslata e' czélnak inkább megfelel, mert az elmulasztott napszám letételén felül szab pénzbeli büntetést az urbéresre. Azonban miután Hunyadm. k. nagyobbra szabván a pénzbeli büntetést, némi kölesönösség létezik a két javaslat közt, szóló nem tesz a kettő közt igen nagy különbséget. A büntetés fajaira nézve pártolja a r. bizottságot, csak a földesurnak soha ítélő hatalmat adni nem akar. Zarándmegye e. k. A r. bizottság terve és a hunyadmegyei javaslat közt kevés különbséget lát. Utasítása szerint mi a 2dik §ban a r. biz. szerint említve van, miszerint ha a munkára későn beállott urbérest a földesurnak elfogadni tetszik, kénytelen lesz a földesur neki azon egész napszámot beszámítani: ezt szóló küldőji méltányosság tekintetéből nem látják elfogadhatónak, mert ha a földesur olly urbérestől, ki gyakran későn szokott munkára megjelenni, egy egész napot tartozik elfogadni, akkor az urbéres ellenében a földesur lenne megbüntetve; pedig sokszor kénytelen elfogadni, midőn szorgos munka ideje van. Küldőji azt kívánják, hogy csak annyi számíttassék be az urbéresnek, mennyit dolgozott. E' részben megnyugszik Hunyadm. tervében. A 3dik §ra nézve kívánja szóló, hogy ha az urbéri eljárás jobbágy hibája miatt válik szükségessé, az urbéres és ne a földesur tartozzék hordozni az eljárási költségeket. Egyébben az indítványt pártolja. Középszolnok m.e. követe: Küldőji a büntetői hihágások korlátozására az u. büntetői hatalom eltörlését kívánják: innen indulva pártolja Udvarhelyszék k. előadását, azon kivétellel, hogy szóló nem a helybeli falusi előjáróság által, hanem merőben publicus tiszték közbejövételével kívánná a büntetői igazságot kiszolgáltatni. Egyébiránt mi a büntetési részleteket illeti, pártolja Hunyadmegyét.

Krasznam. e. k. Pártolja a r. biz. szerkezetét csekély módosítással; az 1 §ban gyalognapszám-mulasztásért 20 p. kr. helyett 1 p. frtot kíván tenni, igás napszámért kétanynyit. Továbbá ha a paraszt későn áll be munkára: küldőji azt kívánják, hogy ha az urbéres 9 óráig ki nem áll, fél napba tudassék be munkája, ha pedig 9 órán túl áll ki, akkor az 1 § rendelkezése találjon helyet. Mi a földesur személye megsértését illeti, megkülönbözteti a szóvali és tettei vétéséget: a szóvali vétésére nézve a r. biz. javaslatát pártolja, a tettei vétéséget a rendes fenyítő törvények alá helyezi. A peres költségeket a vesztő fél hordozza.

Tordam. e. k. a pénzbeli büntetést nem pártolja, mert enerválja az urbérest s kereskedést lehet üzni vele, a börtönzést sem, mert gyakorlatiatlan. Megyéje pálczával akarja az urbérest büntetni, mit, ha a földesur megegyezik, közmunkával felcserélhetni.

Alsófejér e. k. A r. bizottság munkátát, melyet annyira üldözöbe vettünk, hogy kiáltó czélszerűsége mellett is mindenkor kénytelenek vagyunk egy egy előterjesztett javaslatot elfogadni, a szőnyegen forgó 11ik t. cikket illetőleg merőben pártolja. Csak két megjegyzése van. Azon kérdésben, hogy csak akkor felelős a földesur gazda-tisztjeért, ha ezen felelősség elvállalása iránt nyilatkozott a megyei és uri hatóság előtt, továbbá, hogyha a földesur fenyítő hatalmával élni nem kíván, azt megbízottjára mindig általruházhatja. Ha szőlőnek semmi utasítása nem volna is, Hunyadm. szerkezetét nem pártolhatná. De ennél nevezetesebbnek tartja a robotkörüli bajok elintézését, hol földesur és urbéres közt Hunyadm. szerint legkisebb jogviszo-

nyosság sem létezik. A r. biz. szerint két hiteles tanu előtt mondhat a földesur ítéletet. Ha az urbéres olly okokat hoz föl mentésére, mellyeket a földesur méltányol, az egész bajnak vége van; ha pedig nem, akkor a földesur elmarasztja 20 krban. Ezen eljárás, első tekintetre úgy látszik, meghazudolja azon törvényes elvet, hogy senki maga saját dolgában nem bíraskodhatik. Szóló is aggodalommal volt e' pont iránt, de további fontolgatás után másképen tünt fel a dolog. Ugyanis a r. biz. itt nem áll meg, hanem kimondja, miszerint a földesur tartozik az urbéresnek írásban ingyen kiadni az ítéletet; tehát biztosítatik egy felől a földesur az iránt, hogy hibázó urbérese büntetlen nem marad; továbbá biztosítatik az urbéres, hogy a földesur nem fogja ok nélkül büntetni. Hunyadm. köv. szerkezete teljesen biztosítja a földesurat, hatalmat adván kezébe, de a paraszt biztosításáról szó sincs benne. Ez az első különbség, miért nem pártolhatja a hunyadmegyei szerkezetet. Továbbá nem pártolhatja, mert kizárja a fogsággal büntetést, mit szóló czélirányosnak tart. Lehet az ellen monlani, hogy vannak, kik még iparkodni fognak, hogy magukat bezárassák. De a r. biz. ez esetről is gondoskodott, az illyen embereket, kiknek a börtön nem büntetés, közmunkára küldi, s csak a kikben több becsületérzés van, azokat zárhatja be.

Alsófejér. főisp. A 11dik t. cz. és Hunyadm. által előadott javaslat közt kevés lényeges különbség van; a másodikat pártolja, mert az első sok kedvetlenségre és visszaélésre nyújtana alkalmat. A pénzbeli büntetést Hunyadm. szerint igen czélirányosnak találja.

Fogarasz. e. k. Mennyire észrevette, két külön fő vélekedés merült fel, mely egymástól lényegesen különbözik. Egyik szerint általában a földesur kezébe semmi büntető hatalmat adni nem kell, mert senki maga ügyében bíró nem lehet. E' nézet a szabadelvűséggel s általában a helyestörvénykezési elvekkel annyira megegyezik, hogy lényegében megtámadni lehetetlenség. Azonban mivel a robotrendszer már maga egy rendkívüli helyzet, ennek következtése az, hogy más hasonló rendkívüli helyzeteket tesz szükségessé. Ambár tehát elismeri szóló a fenebb említett nézet általánosságát, a robot-viszonyok jelen állásában, midőn a földesurnak valamely hanyagul teljesített napszámért más hatóságokhoz kellene folyamodni, kezébe fenyítő hatalmat nem adni majd lehetetlen. És így ambár nem hangzik szabadelvűleg, utasításánál fogva kénytelen szóló a r. biz. munkálata szerint bizonyos esetekben gyakorlandó, korlátok közé szorított, és minden esetre visszaélések ellen lehetőségig biztosított hatáskört adni a földesurnak. Itt már megint két különböző vélemény áll előttünk. A r. biz. és Hunyadm.-é. A kettő közt nincs lényeges különbség, mert ugyanazon elvekből indulki mind a kettő, mellyek abban állanak, hogy 1) határozatassék meg, milly kihágások azok, mellyek felett földesur ítélhet? 2) milly büntések alkalmaztassanak, 3) visszaélés esetében micsoda kárpótlást nyerjen az, ki helytelen ítélet következtében szenvedett. Ezekre nézve egyik mint másik javaslatban van gondoskodás; a különbség csak az, hogy az előadott elvek némelylyike egyikben inkább ki van fejtve mint a másikban. Már ha egyes pontok vitatás alá vétetnek, úgy véli szóló, mindenki maga saját véleményét fogja leghelyesebbnek tartani; de miután az elősorolt főelvektől tökéletesen eltérő sem egyik sem másik javaslatban nincs, nagy ellenszégülés sem egyik sem másikra nézve nem lehet, annyival inkább, mert a következtetés fogja megmutatni: gyakorlatban mellyik lesz inkább a czélnak megfelelő, mihez képest aztán a jövő törvényhozás fog czélszerű módosítást tehetni. Szóló küldőji a r. biz. munkálata szerint utasították. Az első §ra nézve a r. biz. 20 kr. fizetést és napszám pótlást kíván; Hunyadm. egy napszám elmulasztásért egy frtot, egy igás napszámért 2 frtot s'tb. A különbség nem lényeges. Ha már a r. biz. javaslata el nem fogadhatnék, egy p. fr. helyett tétessék 40 kr. A 2dik §. elfogadja. A r. b. 3ik §a szerint a személyes bántalmakat elkövető urbérest a földesur megbüntetheti egy naptól fogva 3 napi fogsággal; Hunyadm. javaslata szerint pedig a földesurnak büntetői jog nem adatván, elfogathatja, vasra veretheti és tisztí kézbe adhatja. E' két véleményt kombinálva, azt lehetne mondani, hogy mivel vannak kisebb kihágások is, mellyekért mindig a vármegyéhez folyamodni nem igen lehet, kisebb esetekben a földesur, ha tetszik büntethessen 1-3 napi fogsággal s csak ha büntető hatalmával élni nem akar, adja át az illető hatóságnak. A 4dik §t tökéletesen elfogadja, sokkal jobbnak tartván Hunyadm. indítványánál. Az 5dik §t el kívánja mellőzni. A 6ik §t is elfogadja azon különbséggel, hogy az urbéri kereset a vesztő fél költségén folyjon. A 7dik §t elfogadja. A 8ik §ra nézve sem lát a két vélekedés közt lényeges különbséget. A r. b. szerint: a földesurak helyetteseik, biztosaik tetteiért felelősök. Hunyadm. javaslata szerint pedig akkor felelősök, ha az átruházást kijelentették. Már e' kettő tökéletesen egyre megy. Másik különbség: t. i. a mai javaslat szerint a parasztnak keresete nem a földesuron van, hanem a tisztén,

s ha ez elégtelen lenne, csak akkor keresheti a földesurat. Szóló igen természetesnek tartja, hogyha a földesur tisztje által akarja gyakoroltatni a büntető hatalmat, jót kell állani érte. Ezen kifejezést egyébiránt szóló úgy érti, hogy a tisztnek megbízatása következtében bírói hatalom körén belül elkövetett tetteiért áll jót a földesur, nem pedig azon kívüli tetteiért, mert tehet a tiszt ollyanokat, mellyekre felhatalmazva nem volt. A többi §sz ha a 13dik t. cikkre kívánják halasztani, a többség akaratainak hódol. különben a r. b. mellett szavaz.

Szebenszék e. köv. Küldőji nézete szerint a rendszeres bizottság munkájában megállapított szabályokat el kell fogadnia, annyival inkább, mivel azon elvek, mellyek a törvénykezési rendelkezés szellemét tanúsítják, egyáltalában öszhangzásban vannak az 1791beli 27d. törvényezikk határozatával; ut nullae arbitrarie poenae colonis infligi possint, sed quaevis poena vel in iudicio sedis dominalis, vel excessu urbariali interveniente, colono semper prius audito, juxta regulativa puncta anni 1769 decernatur. A bizottsági szerkezet 3dik pontját pedig módosítva a mint nemes Hunyadmegye érdemes követe is előadta, kevés módosítással ollyképp fogadja el, hogy ha az urbéres vagy hozzátartozója, a földesurat, haszonbérletét, vagy gazdasági szolgálóját, személyes bántalommal illetné, megtámadná, munka közt engedetlen lenne vagy rendetlenkednék, a földesur vagy uri fenyítő hatalomgyakorlásra megbízott személyese, őt rögtön letartóztathatja és őrizet alatt érdem szerinti megfenyítés végett tisztí kézbe küldheti, melly alkalommal a helybeli hatóság segedelmet kiszolgáltatni felelet terhe alatt köteles, az illyetén fogságba tett urbéresnek táplálásáról, ha reá van szorulva, a földesur kellőleg gondoskodik. (Pártolták a szász székek követei mindnyájan.)

Kolozsm. e. k. A tárgyat illetőleg a r. biz. munkálata pártolja szóló, kevés módosítással a 2dik és 5ik §ra nézve. A 2ikra nézve, nehogy a pénzbeli büntetésekkel a földesurak visszaéljenek, küldőji azt kívánják, hogy azon pénz ne menjen a földesur erszényébe, hanem nevelésre fordítassék. Az 5ik §ra, hogy a földesur urbérest börtönben élelmezni tartozzék, de közmunkatételben ne. Általában a r. bizottság és Hunyadmegye szerkezete közt igen kevés különbség van, elannyira, hogy mind kettőben ugyanazon elvek vannak kifejtve: szóló csudálkozik, miért kellett ide új szerkezetet készíteni. Az egy fr. büntetést magasnak tartja; ha a r. biz. javaslata el nem fogadatik, szóló is a Fogarasz. által javasolt 40 krhoz járul. Az ítéletnek írásbani kiadását szóló is kívánja, különben nem lesz az urbéresnek mivel felsőbb ítélőszék előtt előálljon.

ELŐLEGES KÖZLÉS. Az LI. országos ülésben május 1ső napján a földesuri visszaélések korlátozását illetőleg, miről a rendsz. bizottság XII. törvényjavaslata szól, következő értelmű határozat keletkezett: 1) Valamely földesur urbérest ez évi 4ik t. cikkben kijelölt szolgálaton felül, vagy ez évi 5dik 6dik törv. cikkben megállított tartozáson felül adóztatná, az első esetben minden illy napszámért a 11dik t. cikk 1ső §ban megállított napszám büntetést, annak faja szerint, mint szintén a második esetben a tartozáson felül adóztatást, kétszeresen tartozik az illető hatóság útján megtéríteni. 2) Ha a földesur bíraskodására nem tartozó esetekben, vagy a 11ik törv. cz. 3ik §ban meghatározott tanuk elmellőzésével ítélne urbérese felett, ha mindjárt a 11ik t. cikk 2ik §ban szabott büntetés mértékét felül sem haladja, a felvett büntetést kárköltés megtérítésével tartozik visszafizetni, e' felett ha felsőbb bíróság által a kihágás olly neműnek találhatnék, mellyért a közigazgatásnak fenyítőleg föl kellene lépni, ezen esetben, 12 forinttól kezdve 200 flig való büntetés fölvételére iránt rendes törvény útján folytatandó külön keresetet rendelhet. A törvényben megirt kihágások tételével kapcsolatban elkövetett, de nem urbéri uton megfenyítéshez tartozó tényekért a földesur vagy a földesuri hatalom gyakorlatára helyettesített személyese közkereset alá is vethethetik. Ha a földesur a törvény útját mellőzve önkényileg tételné ki telkéből urbérest, vagy a 9dik t. cikkben megállított esetekben kívül az urbéri telek haszonvétele és építvényei eladását akadályozná, vagy a 10dik törvényezikk szerint a költözökös feltételeinek megelőzőleg eleget tett urbérest a szabad költözéstől eltartóztatná, mindenik esetben az alább megállítandó hatóság az urbérest a törvény engedélyei gyakorlatába helyezi, e' felett a földesurat kár, költség, fáradság-megtérítésen kívül 24 frton maraszthatja. 4) Ha a földesur urbérest a 3ik t. cikk 5dik 6dik §ban adott javadalmak, vagy a 9dik §sz intézkedése ellenére az ott meghatározott uton kívül malma használatától önkényileg megfosztaná, az urbéres az alább megállítandó hatóság útján, a törvény biztosította használatba visszaállítatván, a földesur azon felül, hogy a megfosztásból eredő veszteségért kárpótlással tartozik, 24 frtal fenyítették. 5) Ha földesurától a földesuri hatalom gyakorlatával fel nem ruházott gazdatiszt, vagy bármely névvel nevezett biztos kihágá-

dat befogadni képes. A' kabl fönök gyönyörködőleg szemlélte többi közt Orenoque gőzös álgyszási gyakorlását 's egész ájtatossággal, imádkozói helyzetben mondá ebéd előtti szokott imájánál: „isten, engedd győzni a' francziák királyát, 's adj hosszú napokat a' marsal (Bugeaud) urnak!”

POROSZORSZÁG. April 22dikén délután Berlinben az előtti napi nyugtalankodások ismét megújultak. Különféle részeiben a' városnak gyűlöngetek a' néptömegek, melyek közt főleg aszszonyok 's alig felszerűlt gyermekök valának észrevehetőek. Ezen csoportok a' pékboltok elé vonultak 's láрма és bántalmak által késztek a' tulajdonosokat kész sütemények kiadására. Hasonló csoportulások alakultak hirtelen 's véletlenül annyi különféle helyen, hogy céljokat elértek, mielőtt az általok fenyegetettek a' megkivántató védelemben részesülhettek. Délután számos katonai osztály vonult a' városon keresztül 's ez által vége szakadt ama kihágásoknak. Ezen cirikáló őrségek, melyek egész késő éjjel jártak, szétszakták a' csoportosulni készült sokaságot 's hátráltatták ez által a' további kihágásokat. — Tudomás szerint csak két helyen volt katonai hatalom közbeléptére szükség, a' nélkül azonban, hogy akár a' lovaság akár a' gyalogság fegyverét használta volna. Sebesültek tehát nem is találtak. April. 23kán délig semmi esendzavarás nem fordult elő 's a' közlekedés a' piaczkon

nem háborított. Addigelő 175 személyt fogtak el ama kicsapongások következtében.

Hallébol april 22kéről írják, mikép azon nap egy a' piacra eladásul burgonyát hozott aszszony vigyázatlan viselete alkalmat szolgáltatott kicsapongásra, mely fájdalom! idegen tulajdon erőszakos megtámadására vezetett, néhány pékbolt kirabolttván, mielőtt a' hatóságok a' békét 's rendet helyreállíthatták. A' kihágás ismétlését következő estére 's éjszakára a' katonai 's polgári hatóságok erőyes közbejárulva hátráltatá; az elfogott esendzavarók fenyegetéseket várják.

OLASZORSZÁG. A' római statuslap egyik legutóbbi számában don Enrique spanyol infans jelenti, mikép családja legfensőbb engedelméből megkötötte polgárilag a' házasságot Castella grófhölgygyel 's csak az egyházi helybenhagyást kéri még ő szentségétől, melyet politikai tekintetek miatt eddigelő ki nem eszközölhetett.

April 20kán a' kormány köriratot bocsátott a' tartományi gazgatókhöz, melyben ezek három három jelölt nevének bekielérésére szólítanak föl. A' jelöltek csak birtonok osztályból választhatók. Ezen három jelöltből a' kormány aztán egyet választ, követül Rómába meghívandót. Az egyesült követek tanácskozó rendkél fognak föllépni. A' körirat april 22kén, Gizi bibornoktól aláírva — jelent meg

's rendkívül jó benyomást okozott a' népben. A' nemzetőséget is szándékozik a' korm. életbe léptetni. — Rómában rendre ünnepi lakomákat tartanak. April 20kán, mint Róma építetése évnapja előestéjén a' szentpétervári osztály lakosi kezdék meg a' vendégeskedések sorát. A' progressisták nagy lakomája, mintegy 800 részvényessel, Titusz tornyaiban a' neroi palota fölött tartatott meg. A' vendégek hosszú asztaloknál foglaltak helyet; a' hölgyek, mint nézők, számára, egy, szőnyegek 's virágokkal díszített karzat emeltetett. — Asztal után számosabb szónok ama nap (april 22ke) fölött politikai tekintetben is szabadon nyilatkozott. Végül egy férfi a' nép sorából (egy közszenárus) is, kit hasonlólag a' többihez virágokkal szórtak meg 's általánfogva mindnyájan hangos tapsokkal üdvözeltettek. Énekharok és zene felváltva működtek a' beszédek 's áldomások közt. A' gyülekezet a' város minden osztályból állott, voltak hercegek, művészek, tudósok, kézművesek 'sbt. Ő szentségét az nap este Rómában eddigelő soha nem látott nagyszerű fáklás menettel tisztelék meg a' hozzá háragaszkodással vonzó római népség. A' fáklás meneten állítólag 40 ezer ember volt jelen.

TÖRÖKORSZÁG. Konstantinápolyból april 14kéről írják; miszerint néhány török hadihajó rendeltetett Pyraeusba 's Parker admiral hasonlólag oda készült hajócsapatával.

38ik szám.

É R T E S Í T Ő .

1847.

Duna-gőzhajózás.

Bécsből Linczig naponként. — Pestről Bécsig naponként. — Indulási idő: reggeli 6 óra.

Pestről Zimonyba minden hétfőn Eszéken által lefelé 's Tittelen által felfelé. minden esütörtökön lefelé Eszéken, felfelé pedig Tittelen által. — minden pénteken: lefelé, Tittelen, felfelé pedig Eszéken által.

Drenkovába minden vasárnap és szerdán. A' lefelé járó gőzösök indulás-ideje reggeli 5 óra.

Egyenes közlekedések Konstantinápoly- és Odesszával:

május 2kán 16kán és 30kán a' török részen Konstantinápolylyal, május 9kén és 23kán az oláh részen Konstantinápoly- és Odesszával.

A' t. cz. utazók igen kéretnek, hogy utipodgyászukat a' gőzös indulása előtti napon, legfeljebb esti 8 óráig méltóztassanak a' hivatalban feladni, mivel indulás napján a' hajóra nagyobb podgyász nem vétethetik föl, és az ezen nap reggelén feladott podgyászok csak következő nap küldethetnek el. — Pest aprilis 28kán 1847. 3—3

Pest megyébe keblezett Irsa helységben, mely Pesthez 4 óra távolságra fekszik épen a' vaspálya mellett, ö vegy Irsay Józsefnő részbirtoke gazdasági épületekkel, három emeletes magtárral, 100 darab a' ruhára való istállóval, mintegy 500 holdnyi majorsági földdel, 12 fertályos urbéri telkes és 30 urbéri szellérel több évre folyó évi sz. Mihály napra haszonbérbe adandó leszen Kivenni szándékozik a' haszonbér feltételekről bővebben értekezhetnek a' tulajdonos özvegnővel Irsán. 2—2

H i r d e t é s .

Ő császári 's apostoli királyi felsége azt: hogy a' magyar királyi tudomány-egyetemenél minden sebészi tanulóvány, kivévén a' bábáknak jövedőre is magyar- és német nyelven folytatandó oktatását, — az 1847. évi iskolai év kezdetétől, egyedül magyar nyelven adathassék elő, legkegyelmesebben megengedni méltóztott. — Kelt Pesten, april 13án 1847. Szoblahói Pálma Elek, a' m. kir. tudom. egyetemi tanács jegyzője. 3—3

Huber János kovácsmester (kerepesi utca 5d sz. a. Jankovics ház) ajánlta a' t. cz. nagyuri 's egyéb rendű közönségnek legújabb, tökéletesen sikerült találmánya szerint készült, magyar aczel kocsinyomó és csigarugonyait (Druck und Schneckenfeder), 's egyéb kocsibeli vas munkákat, melyek körüli iparos érdemiért a' legutóbbi iparműkiállítás nagy ezüst pénzzel jutalmaztatott Lópatkólásra szinte ajánkozik. —

Arábfajú kanczak és esikók árverés útján eladatása. Néhai buzini gró Keglevich Miklós hagyományához tartozó arabs faja méneseiből több számfeletti anyakancza az alattok levő szópós esikókkal — ugyszinte több negyedű — harmadű és tavalyi részint kaczará részint herélt esikó folyó eszt. május 27kén Pesthez hat mérföldnyi távolság a' fekvő Nagy-Káta mezővárosában — szabad árverés útján fognak a' többet ígérőnek készpénz-fizetés mellett eladni. Kelt Nagy-Kátán april 29kén 1847. K o v á c s Mihály uradalmi tisztartó 3—3

Nyári szobák. Budán Tabánban, a' lőportoronyhoz vezető uton a' nádori kerttel szemközt 7d k szám alatt több nyári szoba kiadandó 2—2

Arverési hirdetvény.

A' nagyméltóságú magyar k. k. kincstár kegyes jóváhagyatából közhírré tétetik: miszerint 1847. év május 3kén (harmincegyedikén) Tarczalon a' k. k. tisztartói lakban tartandó árverés útján a' tokaji és tarczali vásári jövedelmek f. e. november 15ő napjától számítandó 3 évre a' legtöbbet ígérőnek bérbe fognak adni. Az árverésben részesülni kívánók a' szükséges bánatpénzzel és biztosítékkal ellátva, az árverési feltételeket a' k. k. díóságóri nemkülönbben tarczali irodában eleve megtekinthetik. 1—3

hó 17én (tizenhetedikén) a' szépesi káptalanban létező püspöki lakban nyilvános árverés útján a' legtöbbet ígérőnek tüstinti készpénz-fizetés mellett el fognak adni. Venni szándékozik a' nevezett helyen reggeli órákban megjelenésre hivatalosak. — Kelt a' szépesi káptalanban apr. 21. 1847. 1—3

Arverési hirdetvény.

Néhai m. Bélik József szépesi püspök ur hátrahagyott tömegéhez tartozó különféle ingó javak, jelesül: lovak, lószerszámok, kocsik, ezüst és drágasági szerek, tákrók, órák, nagyobb mennyiségű aszszőlőborok hordósul, 's egyéb tárgyak folyó évi május

hó 17én (tizenhetedikén) a' szépesi káptalanban létező püspöki lakban nyilvános árverés útján a' legtöbbet ígérőnek tüstinti készpénz-fizetés mellett el fognak adni. Venni szándékozik a' nevezett helyen reggeli órákban megjelenésre hivatalosak. — Kelt a' szépesi káptalanban apr. 21. 1847. 1—3

Az „Életképek”

megszűnését híresztelő némely jóakaróm nereszhellen örömeire ki kell jelentenem miszerint lapjaim jőre félben is, eddigi szellemük- s irányukban, folytattatni fognak, 's a' szokott előfizetés: Pesten csupán csak Landerer és Heckenast nyomdájában, Budán pedig a' szerkesztőnél (hűfőnél Lika-ház 600d. sz.) Frankenburg Adolf. az „Életképek” kiadó-szerkesztője.

Könyvárverés. Folyó 1847k. évi május hó 17kén Budán a' magyar királyi udvari kamara épületében délelőtt a' szokott hivataios órákban — néhai V o g e l s b e r g e r

János hagyományához tartozó különféle könyvek, nagyobb részt vallási- és orvosi tartalmuak közárverés útján el fognak adni. Budán april 20kán 1847. 2—3

Arverési hirdetvény.

A' nm magyar kir. udv. kamara rendelkezéssel Liptó megyébe keblezett hradeki kamarai uradalomban a' királyi haszonvételek folyó 1817k. évi november 15őitől kezdve három egymásután következő esztendőre vagyis 1850ki october hó utolsójáig folyó évi május hó 27én (huszonhetedikén) a' hradeki várban délelőtti 9 órakor tartandó nyilvános árverés útján a' legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fognak adni. Nevezetesen:

I. Vendéglői és italmérési haszonvételek.

- 1) A' verbiczi-husztáki kocsma husmérési joggal, 150 □ öl kerti, 25 hold 450 □ öl szántóföld és 15 hold 's 900 □ öl rét haszonvételel.
- 2) A' hradeki kocsma Porubka mellett husmérési joggal, és 150 □ öl kerti, 720 □ öl réti, és 575 □ öl szántóföldi haszonvételel.
- 3) A' hibeit kocsma husméréssel és saját italainak szabad kimérésével (a' sört kivéve) nemkülönbben 405 □ öl kerttel, 11 hold 's 631 □ öl szántófölddel, és 23 hold 's 1134 □ öl réttel.
- 4) A' hradeki várbeli kocsma egy kis házikert és 1080 □ öl kiterjedésű szántóföld haszonvételel.
- 5) A' szihóti kocsma egy 720 □ öl kertecské haszonvételel.
- 6) A' rihodnai vendéglő husmérési joggal, saját italainak (a' sört kivéve) szabad kimérésével, 81 □ öl kerttel, 6 hold és 962 □ öl szántófölddel és 26 hold 's 154 □ öl réttel.
- 7) A' biklanoszi vendéglő husmérési joggal, saját italainak (kivéve a' sört) szabad kimérésével 's 37 holdra terjedő telek haszonvételel.
- 8) A' teplicskai kocsma husvágó-székekkel 's a' bérlő saját italainak szabad kimérésével, odaérte a' sört is, 6 hold 's 1284 □ öl szántófölddel és 1 hold 's 970 □ öl réttel.
- 9) A' dorallóvi kocsma husvágó-székekkel, a' bérlő saját italainak (kivéve a' sört) szabad kimérésével, 8 hold 's 904 □ öl szántófölddel és 13 hold 's 162 □ öl rét-haszonvételel.
- 10) A' kokorai kocsma husvágó-székekkel, a' bérlő saját italainak (kivéve a' sört) szabad kimérésével, 893 □ öl kerttel, 13 hold és 45 □ öl szántófölddel és 10 hold 1132 □ öl nagyságu rét haszonvételel.
- 11) A' plosztin-illanorai kocsma husmérési joggal, a' bérlő saját italainak (kivéve a' sört) szabad kimérésével 's 1/3 telek-haszonvételel.

II. Örlő-malmok.

- 12) A' hradeki malom négy örlő kövel, de azon világos lekötözöttséggel, hogy a' hradeki sörház bérlője számára a' malomból ingyen tartozik ürteni; e' malomhoz csatolva van 872 □ öl kert és 3 hold 760 □ öl szántóföld haszonvétel.
- 13) A' verbiczi malom négy kerékre két holdnyi telek-haszonvételel.
- 14) A' rihodnai malom három örlő-kőre posztókallóval 2 hold 812 □ öl kerttel, és 2 hold 8217 □ öl szántófölddel.
- 15) A' három kerékű teplicskai malom kallóval 812 □ öl kert-haszonvételel.
- 16) A' kokorai malom három örlő-kövel, kallóval, és 4 hold kiterjedésű kert haszonvételel.
- 17) Az illanorai malom egy kerékre 650 □ öl kert haszonvételel.
- 18) A' sotli örlőmalom három kerékre, 1 hold 1168 □ öl kerttel, 12 hold 132 □ öl rét haszonvételel.

III. Mészárszékek.

- 19) Verbiez mezővárosban
- 20) és Verbiez-Husztákon.

IV. Halászat.

- 21) Rocza és Maluzsinában,
- 22) a' Verbiez melle ti Vág folyóban,
- 23) Vocrscec és Bidanszko patakokban,
- 24) Belán és Dovaloveczen.

V. Havasi haszonvételek.

- 25) A' krissnai havasokon mintegy 76 hold, és a' hlinain mintegy 64 hold területű,
- 26) A' holaczkalai másképp palenicsai havasokon mintegy 341 1/2 hold terület.
- 27) Tomanovon mintegy 1417, Tacoraván 780, Temne-Semirecsinán 2028, Kopriviczán 620, és Podkrivanomon 2190 hold
- 28) A' teplicskai és arnovai havasokon 402, Lapinocin 303, Skutorán 364, és Haticzán 385 közeli hold.
- 29) Brezinován mintegy 372 hold.
- 30) Doralko Velki Bokon mintegy 238 és Miskoron 152 hold,
- 31) Kokoran és Upohe Polányin 64, Tiszán 76, Kopriviczán 82, és Spanyol közeli hold 58 hold,
- 32) Illanor, Panszka Tavorinkán mintegy 26 hold,
- 33) Az ó és új vágatu vonalok közt a' három kuttól egész a' srokat völgyig mintegy 559 hold,
- 34) Az Orlora völgytől a' második vágatu vonal közt egész Bartkoráig és Bartkorától egész Ondrejkoráig 's illettőleg a' Koloszora völgyig mintegy 561 hold.
- 35) A' Koloszora havasokon a' kis- és nagy Vapnicza Histiczán át mintegy 770 hold.
- 36) A' drissnai havason Temától egész az aronczorai völgyig mintegy 152 hold.
- 37) A' Sotla-Oravicza havason mintegy 644 hold 486 □ öl.
- 38) Kokoran 1/2 telek haszonvétele.
- 39) A' Plosztin-illanor havason. Bérleni szándékozik tehát a' fen jegyzett napra a' hradeki várban elegendő bánatpénzzel ellátva megjelenni sziveskedjenek; addig is pedig az árverési feltételek megtekinthetők akár a' hradeki főtisztviség, akár a' gazdasági hivatalokban. Izraeliták csak az országutaktól 's gazdasági kezelektől távol eső kocsma kibérlésénél léphetnek fel. 1—3

Dunavizálás: Budán, május 8án 13' 4" 3" az 0 fölött.

Hirdetvény.

A' temesi kir. kamarai igazgatóság részéről ezennel tudomásul adatik, miszerint a' királyi és egyéb haszonvételekre, nemkülönben az alább megnevezendő bányai és arad-modenai uradalmak némely urbériségeire, melyek haszonbéri ideje folyó 1847. év october hónap végével lejárand, szinte folyó 1847ki november 1sójétől kezdve három egymás után következő esztendőre alább kijegyzendő napokon és helyeken haszonbéri árverés fog tartatni, melyre az illető haszonbérleti akarók irásban vagy szóval teendő feltételeik előadására (fentartva a' felsőbb jóváhagyást) felhivatnak; nevezetesen:

I. A' temesvári kir. kamarai tisztartóság irodájában 1847ki június 8án haszonbérbe adandók:

- a) a' mosonczai téglagyártás kezelése,
- b) Temesvártól a' selyemtenyésztésre szánt 1/2 s mivelhető 42^{1/2} hold rétség.

II. A' szent-andrási kir. kamarai tisztartóság irodájában sz. Andráson 1847ki május 26kán haszonbérbe adani fognak némely

- 1) **Italmérségi jogok:**
  - a) Szent-Andráson a' vendégfogadó 19 hold réttel,
  - b) Uj Bessenyován a' vendéglő, telekhaszonvétel nélkül,
  - c) Kis-Beckereken a' vendéglő 19^{1/2} hold réttel,
  - d) Gyírokon a' csapszék telekhaszonvétel nélkül,
  - e) Csernegyházán 15^{1/2} hold réttel (italmérségi jog nélkül),
  - f) Benkenauban a' vendégfogadó 19^{1/2} hold réttel,
  - g) Kétfélen a' vendégfogadó telekhaszonvétel nélkül,
  - h) Knézen a' vendégfogadó 15^{1/2} hold réttel,
  - i) Traunauban a' vendégfogadó telekhaszonvétel nélkül,
  - k) Gattenbrunnban a' vendégfogadó 16^{1/2} hold réttel.
- 2) **Urbériségföldi földek:**
  - Szeesány-Magyarodán 373^{1/2} hold.

III. A' dentai kir. kamarai tisztartóság irodájában Dentán 1847ki június 9én haszonbérbe adani fognak következő:

- 1) **Italmérségi jogok:**
  - a) Vajteken a' csapszék 18 hold réttel,
  - b) Dentán a' vendéglő 17^{1/2} hold réttel,
  - c) Opaliczán csapszék és telekhaszonvételi jog nélkül,
  - d) Moraviczán a' vendéglő 18^{1/4} hold réttel,
  - e) Ürményházán a' csapszék 2 hold réttel.
- 2) **Kincstári malmok:**
  - A' dentai alulesapó három kerekü malom fundus instructussal, és 6 hold szántófölddel.
- 3) **Urbériségföldi földek:**
  - a) Dentán 716 hold kiszelt föld,
  - " 556^{1/2} hold legelő,
  - " 289 hold legelő és rét hajdan rizstermő föld,
  - b) Omoron 665 hold Velika megyének nevezett legelő telek, és Omoron 200 hold Velika megye' nev. rét,
  - c) Dettán 316^{1/2} szántóföld,
  - d) Moraviczán 1296^{1/2} hold kiszelt (Ausschnittsgründe), föld
  - e) Margittán 2922 hold posványos legelő.

IV. A' lugosi kir. kamarai tisztartóság irodájában Lugoson 1847ki május 31én haszonbérbe adani fognak:

- Lugoson a' bormérségi, vendéglői, husvágó- és kimérségi, serfőzés- és pályinkagétségi jog.

V. A' csatádi kir. kamarai tisztartóság irodájában Csatádon 1847ki június 7én haszonbérbe adani fognak következő

- 1) **Italmérségi jogok:**
  - a) Csatádon a' vendéglő telekhaszonvétel nélkül,
  - b) Bogarason a' vendéglő 19 hold réttel,
  - c) Ó Bessenyován a' vend. 16 " "
  - d) Vörös Csárdán, Ó-Bessenyova mellett a' bormérés 19 hold réttel,
  - e) Vizesdán a' koresmálási jog telekhaszonvétel nélkül,
  - f) Német sz. Mihályon a' koresmálási jog 6 hold réttel,
  - g) Oláh sz. Mihályon a' vendéglő 19 hold réttel,
  - h) Rác sz. Mártonban a' vendéglő 20 hold réttel,
  - i) Magyar sz. Mártonban a' koresmálási jog 2^{1/2} hold réttel.
- 2) **Serfőzési jog:**
  - Vizesdán a' sörház hozzátartozóival.
- 3) **Husmérés jog:**
  - a) Csatádon husmérés szék telekhaszon-

- vétel nélkül,
- b) Nagy-Tecsan, Bogarason és Ujpecsen szinte husvágó-szék 4 hold réttel.

4) Urbériség-földi földek:

- a) Nagy-Tecsan 299^{1/2} hold szántóföld,
- b) Oszterben 242^{1/2} hold szántóföld,
- c) Ujpecsen 300^{1/2} hold legelőföld, és 382^{1/2} hold rét,
- d) Csebzán 420^{1/2} hold rét, és 895^{1/2} hold legelőföld 2. és 475^{1/2} " " 5. oszt.
- e) Rác sz. Mártonban 1395^{1/2} hold legelő föld,
- f) Oláh sz. Mihályon 242^{1/2} hold kiszelt föld,
- g) Dinyason 1904^{1/2} hold rét- és legelőföld.

VI. A' pécskai kir. kamarai tisztartóság irodájában Pécskán 1847ki május 31én haszonbérbe fognak adani:

- 1) **Bor- és husmérés jog:**
  - A' megyesi majorban vendéglővel együtt.
  - 2) **Italmérségi jog s rám és rétteltek:**
    - A' csanádi Marosparton koresmálással s vámszedői lakással.
  - 3) **Urbériségföldi föld és majorok:**
    - Palottán a' kövegyi major egy része 1763 h. Apátfalván a' királyhegyesi major egy része 332^{1/2} hold,
    - Apátfalván a' királyhegyesi major egy része 119^{1/2} hold,
    - Pécskán a' Pápir, Boeskor és Beszetikucza nevű erdőkopárságok 100 hold kiterjedésben.

VII. A' facseti kir. kamarai tisztartóság irodájában Facseten 1847ki május 26án haszonbérbe adnak köv.

- 1) **Italmérségi jogok:**
  - a) Zabalezon koresma és telekhaszonvétel nélkül.
  - b) Vallemárén csapszék jog 19 hold réttel,
  - c) Szelesován koresma és birtokhaszonvétel nélkül,
  - d) Oláh- és Német-Facseten a' német-facseti vendéglő és az oláh-facseti borház 15^{1/2} hold réttel.
- 2) **Urbériségföldi földek:**
  - a) Dubesten 71^{1/2} hold ültetvény-szilvák,
  - Dubesten 874^{1/2} hold föld és 78^{1/2} hold szántóföld
  - b) Padurányban 95^{1/2} hold szántóföld 608^{1/2} hold legelő föld és 1 hold majorsági házhely
  - c) Pozsogán 552^{1/2} hold legelőföld
  - d) Szelesován 22^{1/2} hold szántóföld és 420^{1/2} hold legelő föld
  - e) Temerestven 730^{1/2} " " 18 hold kiszelt birtok " " 12^{1/2} hold szántóföld és 6^{1/2} " " helyföldiség (Orts superplus.)
  - f) Szintyesten 580^{1/2} hold legelőföld " " 32^{1/2} " " kiszelt föld " " 8 " " szántóföld
  - g) Brazován 47^{1/2} hold szántóföld " " 1165^{1/2} " " legelő föld és " " 22 " " kiszelt föld,
  - Kurtyán 779^{1/2} " " legelő föld " " 24^{1/2} " " kiszelt- és " " 18 " " szántóföld
  - Gladnán 60^{1/2} hold szilvákert " " 92^{1/2} " " kiszelt föld " " 93^{1/2} " " legelőföld.

VIII. A' lippai kir. kamarai biztosi hivatal irodájában Lippán 1847ki május 14kén haszonbérbe adani fognak:

- Lippán a' husvágó-szék 50 hold legelővel.

IX. A' szőregi kir. kamarai számtartósági hivatal irodájában Szőregen 1847ki május 25kén haszonbérbe fognak adani:

- 1) **Italmérségi jog:**
  - a) Szőregen a' kincstári koresma,
  - b) A' kükékházi dohány-telepben a' kincstári koresma.

X. A' sz. annai ideiglenes kamarai felügyelő-hivatal irodájában szent Annán 1847ki május 17kén haszonbérbe adani fognak:

- Uj- és ó-szent Annán a' mézszárszék.

XI. A' nagy-kikindai kiváltságos kir. kamarai kerület épületében Nagy-Kikindán 1847ki június 9én haszonbérbe adani fognak:

- 1) **Italmérségi jog:**
  - Nagy-Kikindának 2dik és 4dik negyede, és Karlován,
- 2) **Husvágási jog:**
  - Nagy-Kikindán az ó- és új mézszárszék,

nemkülönben Jozefova, Karlova és Franyova kerületi helységeiben,

3) Birkarágási jog:

- Nagy-Kikindának 1. és 2d. negyedében.

4) Halászati jog:

- Jozefován és Franyován.

XII. Az oraviczi kir. kamarai számtartósági hivatal irodájában Oraviczán 1847ki június 17én haszonbérbe adani fognak:

- 1) **Italmérségi jog:**
  - a) Szászán a' kincstári két koresmával,
  - b) Csiklován az 1ső számú kincstári koresmával,
  - c) Illadián, Csiklován 3dik szám, Oraviczán 1 és 5 szám alatt koresma nélkül.
- 2) **Urbériségföldi földek:**
  - a) Uj Russován 9^{1/2} hold szántóföld,
  - b) Rakasdián 189^{1/2} hold legelőföld, 25^{1/2} hold kiszelt föld és gyümölcsös kertek,
  - c) Csiklován 1006^{1/2} hold legelő.

XIII. A' rékasi kir. kamarai számtartósági hivatal irodájában 1847ki május 17én Rékason haszonbérbe adandók:

- 1) **Italmérségi jog:**
  - a) Bazoson a' koresma 20 hold réttel,
  - b) Sustrán " " 19 " "
  - c) Budinezon koresmálási jog nélkül 19 hold rétt.
- 2) **Urbériségföldi földek:**
  - a) Sustrán 32^{1/2} hold szántóföld, és 511^{1/2} hold legelő
  - b) Nagy-Triplovezen 23^{1/2} szántóföld, és 696^{1/2} h. legelő,
  - c) Budinezon 340 hold szántóföld,
  - d) Prenulban 12 hold szántóföld, és 600^{1/2} " " legelő.

XIV. A' bogsányi kir. kamarai számtartósági hivatal irodájában Bogsányban 1847ki június 14én haszonbérbe adandók:

- 1) **Italmérségi jog:**
  - A' kölniki, gornjai és könyegsnadi koresmák telekhaszonvétel nélkül.
- 2) **Mészégetési jog:**
  - Rezsiczán egy kincstári mészégető kemenczével.
- 3) **Urbériségföldi földek:**
  - a) Bogsányban 1230^{1/2} hold, többnyire legelő
  - Bogsányban 38 hold malomtelek és 91^{1/2} " " potom ezimü (titulo pre cario) telkek,
  - b) Ezeresen 209^{1/2} hold legelő és 2927^{1/2} " " legelő,
  - c) Tornován 1900^{1/2} " " legelő és 412^{1/2} " " kiszelt telek,
  - d) Rezsiczán 702^{1/2} " " legelő
  - e) Szocsán 1203^{1/2} " " " "
  - f) Krassován 292^{1/2} " " " " és 13 " " bitanga rét,
  - g) Gerlistyén 1478^{1/2} hold legelő és 44 " " malom-telek
  - h) Doklenen 708 " " legelő és 39 " " bitang- és malomtelkek,
  - i) Torotikon 1622^{1/2} hold szántó és legelő telek
  - Torotikon 25^{1/2} hold szántóföld " " 31^{1/2} " " földiség legelő telek és " " 106^{1/2} " " kiszelt telek.

XV. A' kiváltságos kamarai versézi közönség tanácsházi épületében Verseczen 1847ki május 17kén haszonbérbe adandók:

- 1) **Pálunkamérségi jog, az accise-járulék vásárok alkalmakor, husmérés jog mészárszékkel együtt.**
  - a) A' vörös ökörnél, az Elek-templomnál, a' krajni dombnál, Csukuramehalán, a' vásártéren és Munyeg Lörincznél,
  - b) A' bárányhus-árulási jog vágó-székkel együtt: a' pancosvai utczában, az Elek-templomnál és Pera Csakován,
  - c) Husmérés jog vásárok idejekor,
  - d) Serfőzési jog,
  - e) Kőbányai haszonvétel.

2) Urbériség földi földek:

- a) Mészáros pusztá 60^{1/2} hold felosztva három részre; az elsőre 108 hold, a' másodikra 249, a' harmadikra 247 hold es. vén.
- b) A' podporányi határhóli kihalított 10 hold, koresma és a' német részről 19 hold rét.
- c) A' tabukai foknál 6 sz. 19 hold
- d) Kis mocsár 698 hold, felosztva négy részre, ezekből a' 7 szám alattira esik: 200 hold, a' 8ra: 248, a' 9re: 200, a' 10re: 50 hold.
- e) Bitanga rétek 11 sz. 15 hold.
- f) Nagy mocsár 4333^{1/2} hold, felosztva 12 részre, melyből a' 12d számú részre esik: 307 hold; a' 13ra: 268, a' 15re: 363; a' 16ra: 313^{1/2}; a' 17re: 338; a' 18ra: 552; a' 20ra: 598; a' 21re: 492^{1/2}; a' 22re: 407^{1/2}; a' 23ra: 319^{1/2}; a' 25re: 255; és a' 26ra: 100 hold.
- g) Az illyr részzen koresmai rétek 19 hold R. S. és T. betűs 29 sz. telek 52^{1/2} hold. Szalason maradék 30 sz. 25^{1/2} hold, T. U. W. betűs telek; Slomoglaviczán 31 sz. 205^{1/2} hold,
- h) Utrimaiteltek 32 sz. 67^{1/2} hold; hudo si telek 33 sz. 143^{1/2} hold; sűrű rét: 34 sz. 101^{1/2} hold; kiszakítások 6 hold; 35, 36, 37 számú részekre osztva két holdjával.
- i) Dragasicza Mare telek 38 sz. 49^{1/2} hold; Dragasicza Mik telek 39 sz. 30^{1/2} hold; Groblisty telek 40 sz. 125^{1/2} hold; Suplaka Mare telek 41 sz. 104^{1/2} hold, és Dragasicza Lunya 42 sz. 91^{1/2} hold.

XVI. A' kiváltságos kamarai vingai (Theresiopel) közönség tanácsháza épületében Vingán (Theresiopel) 1847ki június 1én haszonbérbe adandók

- 1) **Husmérés jog:**
  - A' bárányhusmérés haszonvétel 1, 2, és 3d. osztályokban.
- 2) **Urbériségföldi földek:**
  - 196 hold erdőtelek,
  - 8 hold elkülönített telek.

XVII. A' ménesi kir. kamarai tisztartóság irodájában Paulison 1847. június 10én haszonbérbe adandók:

- 1) **Italmérségi jog:**
  - a) Szabadhelyen a' kincstári koresma, telekhaszonvétel nélkül,
  - b) Sólymoson italmérségi jog, kincstári vendégfogadó és telekhaszonvétel nélkül.
- 2) **Husmérés jog:**
  - Paulison, Ménesen és Kladván a' mézszárszék és vágóhidakkal; de Paulison és Ménesen telki haszonvétel nélkül; Radnán, Sólymoson és Millován a' mézszárszék és vágóhidakkal; de Radnán telek nélkül.
- 3) Radna helységben a' vásári illeték,
- 4) Mészégetési jog a' hozzá tartozó mészkemenczékkel Kladván.

5) Urbériség-földi földek:

- Szabadhelyen 120 hold maradványtelek. Bérleni szándékozik, kik közé jó magaviseletű izraeliták is értenek, de azon hozzáadással, hogy a' dohány-gyarmatokban semmi haszonbérli vállalatokba nem bocsátkoznak — ezennel ezen haszonbéri árverésre a' fen meghatározott s' utánok következő napokon — kivéve a' közben eső ünnepeket — reggeli 9 órára fenjegyzett helyeken clegendő bánatpénzzel, valamint hypothekau kijelölendő vagyonuk értékéről szóló hiteles bizonyítvánnyal megjelenésre illedelemmel meghivatnak; azon bérleni szándékozik pedig, kik írott ajánlatokat kívánnának tenni, ezt a' szükséges ovadékok s' kellekkel ellátva, lepecsételve az árverés határideje előtti estig az illető kamarai tisztviselőnek a' bérmentesen kézbesítessék.
- Az árverésre vonatkozó közelebb földtelek, valamint a' teendő ajánlásokra adott felsőbb határozatok is minden kamarai hivatalnál, úgy a' temesvári kamarai kiadó hivatalnál is megtekinthetők. Temesvár april 1-jén 1847.

Gabona ár váltógarasokban.

			Tisztába	Készítés	Rozs	Arpa	Zab	Kukorica
Pesten,	máj. 7.	(pesti m.)	390-46	350-370	295-300	250-260	130-136	250-280
Veszprém,	" 7.	(poz. m.)	270-300	230-210	225-235	190-200	90-93	200-205
Baja,	" 1.	" "	220-210	200-213	187-193	130-143	70-73	150-
Győrött,	" 1.	" "	216-260	260-230	200-210	160-165	76-80	174-180
Mosonyban,	" 6.	" "	320-370	260-300	260-300	140-160	86-90	186-180
N.Szombatban,	" 4.	" "	275-276	" "	217-210	180-190	82-88	" "
Pozsonyban,	" 7.	" "	300-350	" "	265-290	200-205	98-100	220-
Miskolczon,	april. 23.	" "	215-220	205-210	195-200	160-165	61-63	165-170

Statuspapir- és részvény-árkelet. Bécs, máj. 7kén 1847.

bankrészvény	1588 fr.	pesti lánchíd-részvény	100 fr. — 130,
1834ki 500 p.frtos kölesön	770 "	bécs-glognitzi vasut	400 fl. 100 ft. 130,
1839ki 250 p.frt	296 1/4 "	pozsony-nagyszombati	100 fr. — "
Eszterházy 40 fr. sorskötel.	62 1/4 "	középponti	(100 fr.) 99 1/2,
Cs. kir. arany 4 fr. 36-48 kr.		duna-gőzhajózási	500 fr. 634 "